

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL. 411.001.02.2022

Pan
Józef Markiewicz
Wójt Gminy Budry
Urząd Gminy Budry
Al. Wojska Polskiego 27
11-606 Budry

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/001 Tworzenie i wykorzystywanie funduszy sołeckich w województwie warmińsko-mazurskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Budry, Al. Wojska Polskiego 27, 11-606 Budry (dalej: Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Józef Markiewicz – Wójt Gminy Budry. (dalej: Wójt).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przestrzeganie obowiązujących zasad w zakresie tworzenia funduszy sołeckich. 2. Prawdliwość wydatkowania funduszy sołeckich.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019 - 2021 z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli miały bezpośredni wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie.
Kontrolerzy	Wojciech Dąbrowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/42/2022 z 18 marca 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1)</p>

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	W latach 2019-2021 przestrzegano zasad tworzenia funduszu sołeckiego oraz rozdysponowania jego środków na poszczególne sołectwa. Prawdliwość wydatkowania ww. środki na zadania wskazane we wnioskach, które były zgodne z zasadami określonymi w ustawie z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim ³ , tj. były zadaniami własnymi gminy, służyły poprawie warunków życia mieszkańców oraz były zgodne ze strategią rozwoju gminy.
---------------------	---

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Przestrzeganie i wykorzystywanie funduszy sołeckich w województwie warmińsko-mazurskim
Opis stanu faktycznego	1.1. W okresie objętym kontrolą liczba sołectw na terenie Gminy Budry kształtowała się następująco: w 2019 r. – 17, w 2020 r. – 18, w 2021 r. – 18. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 2-4)</p> 1.2. Uchwałą Nr XLI/213/2018 z dnia 27 marca 2018 r. Rada Gminy Budry wyraziła zgodę na wyodrębnienie środków funduszu sołeckiego w budżecie gminy Budry na rok 2019. Uchwała została przekazana do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Elblągu (RIO) w dniu 30 marca 2018 r. Jak wyjaśniła Zastępca

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. poz. 301, ze zm. (dalej: ustawa o funduszu sołeckim).

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Wójt Gminy Budry radni od kilku lat podnosili ten temat na komisjach i sesjach, w związku z czym w 2018 r. podjęto stosowną uchwałę. Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy o funduszu sołeckim uchwała o wyrażeniu zgody na wyodrębnienie funduszu miała zastosowanie do kolejnych lat budżetowych następujących po roku, w którym została podjęta.

W poszczególnych latach objętych kontrolą fundusz sołecki w Gminie Budry uchwalono w następujących wysokościach:

- 2019 – 283.240,11 zł,
- 2020 – 282.584,60 zł,
- 2021 – 304.410,41 zł.

W dniu 18 marca 2021 r. Rada Gminy Budry, w oparciu o art. 2 ust. 4 ustawy o funduszu sołeckim, podjęła natomiast uchwałę o niewyrażeniu zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego na rok 2022.

(akta kontroli str. 5-21)

1.3. Analiza wszystkich 52 przypadków przyznania środków z funduszu sołeckiego dla poszczególnych sołectw wykazała, że w każdym każdorazowo prawidłowo wyliczono wysokość środków funduszu, zgodnie ze wzorem przyjętym w art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim. W 34 przypadkach Wójt przekazał, zgodnie z art. 3 ust. 2 tej ustawy, w terminie do 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy, informacje o wysokościach przypadających danemu sołectwu środków. W 18 przypadkach taka informacja została przekazana w dniu 3 sierpnia 2020 r. (dotyczyła środków na 2021 r.). Jak wyjaśniła Zastępca Wójta informacja o wysokości funduszu sołeckiego na rok 2021 została sporządzona i podpisana z datą 31 lipca 2020 r. Następnie została przekazana do sekretariatu w celu wysłania do sołtysów, co nastąpiło w dniu 3 sierpnia 2020 r. Wynikało to z faktu, iż pierwszym dniem roboczym był poniedziałek 3 sierpnia.

(akta kontroli str. 22-28)

1.4. W okresie objętym kontrolą w 52 przypadkach na 53 sołectwa z terenu Gminy Budry złożyły do Wójta, w terminie zgodnym z art 5 ust. 4 ustawy o funduszu sołeckim (od 20 sierpnia do 30 września każdego z badanych lat), wnioski będące warunkiem przyznania środków z funduszu sołeckiego. W jednym przypadku wniosek nie został złożony (w Urzędzie nie są znane przyczyny niezłożenia wniosku).

W każdym przypadku wniosek zawierał wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na terenie sołectwa w ramach przypadających środków. Przedsięwzięcia te mieściły się w zakresie zadań własnych gminy, służyły poprawie warunków życia mieszkańców i były zgodne ze strategią rozwoju gminy. Wszystkie zostały zatwierdzone do realizacji.

(akta kontroli str. 22-58)

1.5. W latach 2019-2021 nie było żadnego przypadku odrzucenia przez Wójta wniosku sołectwa niespełniającego wymagań formalnych lub merytorycznych. Nie stwierdzono takiego przypadku również przy uchwalaniu budżetu przez Radę Gminy Budry.

(akta kontroli str. 22-57, 59)

1.6. W latach 2019-2021 zagadnienia tworzenia i wykorzystania funduszu sołeckiego nie były przedmiotem formalnej kontroli wewnętrznej Urzędu. Jak wyjaśniła Zastępca Wójta wydatki z funduszu sołeckiego podlegały kontroli bieżącej. W latach 2019-2020 były one ponoszone zgodnie z regulaminem udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 30 000 euro – wprowadzonego Zarządzeniem nr 11/2018 Wójta Gminy Budry z dnia 6 kwietnia 2018 r. Wydatki

roku 2021 były ponoszone zgodnie z regulaminem udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty 130 000 zł wprowadzonym Zarządzeniem nr 50/2020 Wójta Gminy Budry z dnia 31 grudnia 2020 r.

Zadania na roboty, usługi budowlane na które była zawarta umowa z wykonawcą – remonty dróg, remonty świetlic podlegały odbiorowi prac zgodnie z protokołem odbioru. Odbywały się również wizytacje pracowników Urzędu podczas wykonywanych prac na miejscu. Drobniejsze zakupy dodatkowo podlegały zatwierdzeniu przez sołtysa danego sołectwa. Na fakturze również sołtys potwierdzał zakup swoim podpisem.

W lutym 2021 r. każdy sołtys otrzymał pismo z prośbą o weryfikację zakupionego mienia z funduszu sołectkiego w latach 2019-2020 wraz z zestawieniem i zostało to zweryfikowane. Wyposażenie świetlic, jako środki trwale nabyte w 2021 r., podlegały inwentaryzacji poprzez spis z natury przeprowadzony według stanu na dzień 31 października 2021 r.

W badanym okresie nie przeprowadzono w Urzędzie kontroli zewnętrznych dotyczących zagadnienia tworzenia, jak i wykorzystania funduszu sołectkiego.

(akta kontroli str. 60-62)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

We właściwy sposób, tj. zgodnie z wymogami art. 3 ust. 1 ustawy o funduszu sołectkim, wyliczano wysokość środków funduszu sołectkiego przypadającą na poszczególne sołectwa. Informację tę terminowo przekazywano odpowiednim sołtysom. Prawdłowo oceniano wnioski w sprawie przyznania środków z funduszu, zatwierdzając te, w których wskazano przedsięwzięcia będące zadaniami własnymi gminy, służącymi poprawie warunków życia mieszkańców oraz będących zgodnymi ze strategią rozwoju gminy. Rada Gminy Budry podjęła uchwałę, w której wyraziła zgodę na wyodrębnienie środków funduszu sołectkiego w budżecie gminy. Uchwała została przekazana do RIO w obowiązującym terminie. Prawdłowo wyliczono wysokość funduszu na poszczególne sołectwa i przekazano w terminie do 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy informacje o wysokości przypadających danemu sołectwu środków. Nie było również przypadków odrzucenia przez gminę wniosku o środki z funduszu sołectkiego.

OBSZAR

2. Prawdłowość wydatkowania środków funduszy sołectkich

Opis stanu
faktycznego

2.1. Zrealizowane w ramach funduszu sołectkiego Gminy wydatki wyniosły:

- w 2019 r. – 78,65%, tj. 221,9 tys. zł z planowanych do wydatkowania 282,2 tys. zł,
- w 2020 r. – 84,33%, tj. 229,5 tys. zł z planowanych 272,2 tys. zł,
- w 2021 r. – 79,89%. tj. 243,1 tys. zł z planowanych 304,3 tys. zł.

Wójt wskazał, że fundusz sołectki finansowany jest ze środków pochodzących z budżetu Gminy, w związku z tym realizacja wydatków w ramach tego funduszu przebiegała zgodnie z planem. Niektóre niezrealizowane zadania zostały wykonane w ramach wolontariatu przez mieszkańców (bez udziału finansowego gminy) bądź nie wykonano ich z przyczyn niezależnych od gmin (np. brak wykonawcy zadania lub przedłużające się procedury związane z jego wyłonieniem). Na niektóre zadania inwestycyjne zostały pozyskane środki zewnętrzne i dlatego zostały one zrealizowane z pominięciem funduszu sołectkiego.

Przykładowo, w 2019 r. ze środków Sołectwa Budzewo zaplanowany był zakup lampy na przystanek w Budzewie. Zadanie to zostało przesunięte na rok następny, ponieważ z powodu przedłużającej się procedury, związanej z rozbudową oświetlenia drogowego (nowe przyłącza energetyczne) nie udało się go zrealizować do końca roku budżetowego. Lampa została zamontowana w 2020 r. Również w 2019 r. Sołectwo Budzewo planowało remont podłogi w świetlicy wiejskiej. Gminie Budry udało się pozyskać środki zewnętrzne na remont całej świetlicy i w 2021 r. zakończono roboty remontowe. W Sołectwie Olszewo Węgorzewskie w 2021 r. planowany był zakup wyposażenia na plac zabaw. Gminie Budry udało się pozyskać środki zewnętrzne, z których w 2022 r. wyremontowany zostanie plac zabaw oraz zakupione nowe zabawki.

(akta kontroli str. 63-64)

2.2. Na podstawie badania wydatkowania środków z funduszu sołeckiego pięciu sołectw, z okresu 2019-2021, ustalono m.in., że:

- Wszystkie środki funduszu wykorzystane zostały na realizację przedsięwzięć, które zostały zgłoszone we wnioskach sołectw.
- Wszystkie sfinansowane przedsięwzięcia były zgodne z zasadami określonymi w art. 2 ust. 6 ustawy o funduszu sołeckim, tj. były zadaniami własnymi gminy, służyły poprawie warunków życia mieszkańców i były zgodne ze strategią rozwoju gminy.
- Nie było przypadków wykorzystania środków funduszu na pokrycie działań zmierzających do usunięcia skutków klęski żywiołowej (art. 2 ust. 7 ustawy o funduszu sołeckim).
- W żadnym przypadku zrealizowane przedsięwzięcia nie były finansowane dodatkowo, poza pulą funduszu sołeckiego, również ze środków Gminy.
- Wszyscy wykonawcy zadań finansowani z funduszu sołeckiego Gminy, zostali wybrani zgodnie z wewnętrznymi przepisami Urzędu dotyczącymi udzielania zamówień publicznych⁵.

(akta kontroli str. 65-112)

2.3. W badanym okresie trzykrotnie wnioskowano o zwrot z budżetu państwa części wydatków gmin w ramach funduszu sołeckiego. W każdym przypadku Gmina otrzymała należny jej zwrot części ww. wydatków. I tak:

- za 2019 r. wnioskowano o zwrot 43,6 tys. zł (wydatkowano 221,9 tys. zł),
- za 2020 r. wnioskowano o zwrot 58,2 tys. zł (wydatkowano 229,5 tys. zł).

Wniosek za 2021 r. nie został jeszcze złożony. Jak wyjaśniła Skarbnik Gminy termin złożenia wniosku upływa 31 maja 2022 r.

(akta kontroli str. 113)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Środki funduszu sołeckiego zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, na zadania zawarte we wnioskach sołectw. Wykonawcy zadań finansowanych z funduszu byli wybierani zgodnie z wewnętrznymi przepisami Urzędu, dotyczącymi udzielania zamówień publicznych. W badanym okresie trzykrotnie wnioskowano

⁵ W badanym okresie obowiązywały dwa regulaminy wewnętrzne:

- Regulamin udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza kwoty 30 tys. euro wprowadzony Zarządzeniem nr 11/2018 Wójta Gminy Budry z 6 kwietnia 2018 r.;
- Regulamin udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty 30 tys. euro przez wprowadzony Zarządzeniem nr 50/2020 Wójta Gminy Budry z dnia 31 grudnia 2020 r.

o zwrot z budżetu państwa części wydatków gmin w ramach funduszu sołeckiego. W każdym przypadku Gmina otrzymała należny jej zwrot części ww. wydatków.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli w wyniku kontroli nie sformułowała uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, 6 maja 2021 r.

Kontroler
Wojciech Dąbrowski
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor
Piotr Górny

.....
podpis

.....
podpis